

Hoofdstuk 6 Steden en Staten

§6.1 Woonplaats en werkplaats

Ontginnen

Landbouw veranderingen

- In de Late Middeleeuwen vonden er 2 belangrijke veranderingen plaats in de landbouw
 - 1. Uitbreiden landbouwgrond (moerassen droogleggen en bossen kappen)
 - 2. Verbeteren landbouwtechnieken (ploeg)
- Gevolgen van de veranderingen in de landbouw:
 - Meer voedsel bevolking groeide
 - Landbouwoverschotten werden op markten verkocht handel groeide
 - Door de bevolkingsgroei kon een deel van de boeren ander werk gaan doen (bv. Een ambacht uitoefenen) uitbreiding van de nijverheid (indirect gevolg)

IJzeren ploeg

Filmpje (plaatje hierboven klikken)

In deze paragraaf leer je:

- Je kunt uitleggen hoe Europa weer een landbouwstedelijke samenleving werd
- Je kunt beschrijven hoe de geldeconomie in Europa zich ontwikkelde
- Je kunt uitleggen hoe de nijverheid was georganiseerd
- Je kunt beschrijven hoe de internationale handel groeide

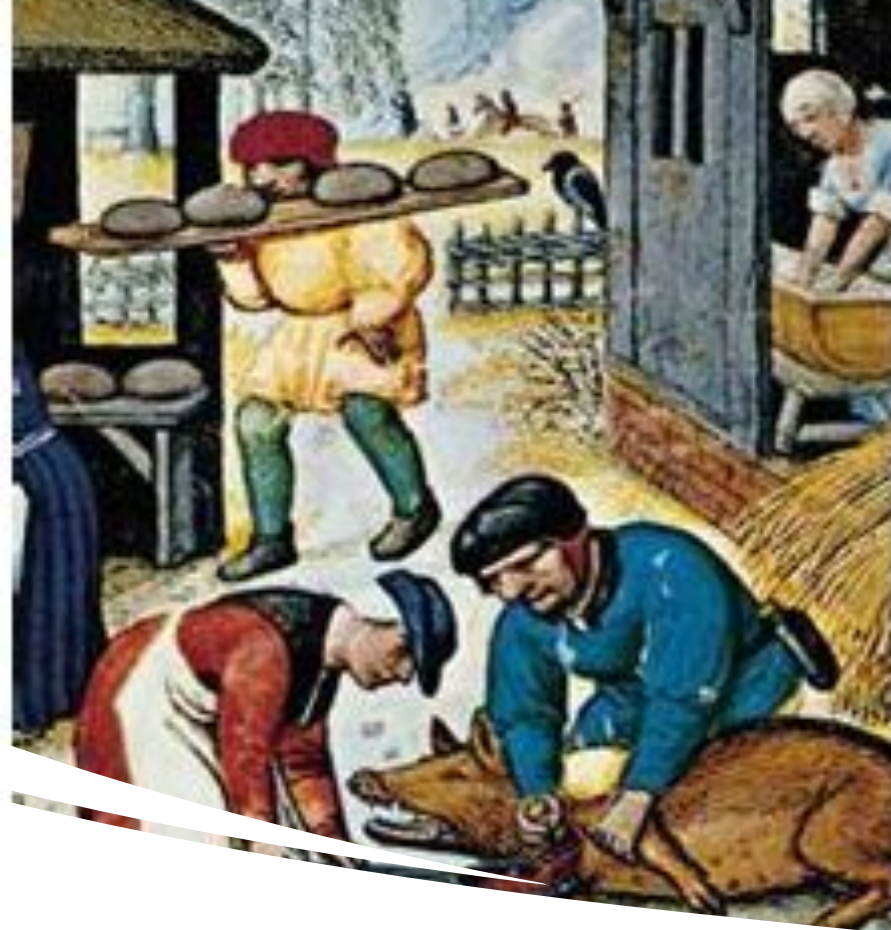
Ontstaan van steden

- Vanwege de groeiende handel was het voor handelaren en ambachtslieden handig om bij een markt te gaan wonen
 - Knooppunten van land- en waterwegen
- Sommige marktplaatsen bij dorpen groeiden hierdoor uit tot steden
- Om nieuwe inwoners te lokken, gaf de hertog van zo'n gebied tolvrijheid (**tol** = belasting om wegen, rivieren en bruggen te mogen gebruiken)
- In Europa ontstond zo vanaf de 11^e eeuw weer een landbouwstedelijke samenleving
- **Verstedelijking** ging het snelst in Noord-Italië, Vlaanderen en Holland (in 1500 woonde hier meer dan een derde van de bevolking in de stad)
- Vanaf de 14^e eeuw nam de welvaart in Europa af en kromp de bevolking □ de pest

Geldeconomie

- Door de groei van de handel gingen mensen meer geld gebruiken
- Maar iedereen had andere munten
- In steden vond je daarom altijd geldwisselaars: bij hen kon je vreemde munten ruilen tegen munten van de stad
- Sommige geldwisselaars gingen ook geld bewaren en uitlenen, zo ontstonden **banken**
- Banken verdienden geld doordat mensen **rente** lieten betalen voor het lenen van geld
- Reizen met geld was onveilig, dus werd de wisselbrief bedacht: brief van een verkoper aan een koper waarin stond welk bedrag de koper moest betalen, de betaling kon met deze brief later en op een andere plaats worden gedaan

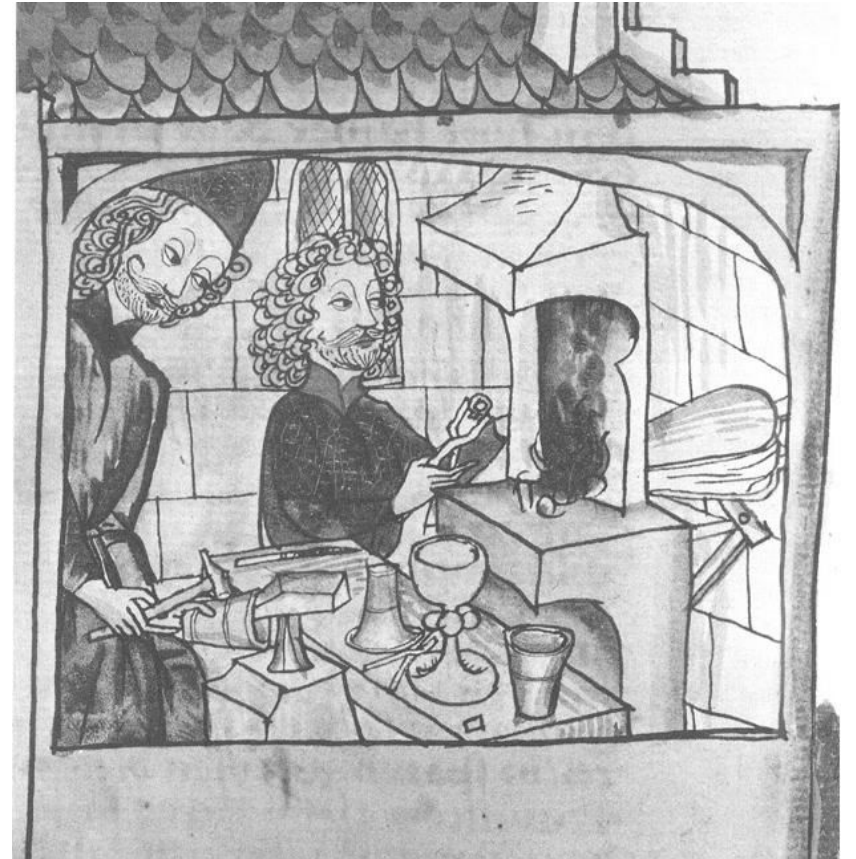

Gilden

- Om als ambachtsman je beroep uit te kunnen oefenen, moest je lid zijn van een **gilde** □
vereniging van mensen met hetzelfde beroep
- Sommige gilden stonden vrouwelijke leden toe
 - Anders werkten de vrouwen in het bedrijf van hun man

Gilden

- Taken van de gilden:
 - Bewaken van de kwaliteit □ bijv. door slecht werk leidde tot een boete
 - Bewaken van de productie □ bijv. door werktijden vast te stellen
 - Zorgen voor een beroepsopleiding □ constructie van meester, gezel en leerling
 - Sociaal aspect □ Zorgen voor bejaarde en zieke leden van het gilde en voor weduwen van gestorven meesters, organiseren van feesten, kerkelijke bijeenkomsten en begrafenissen

Internationale handel

- Op markten werd er gehandeld met producten uit de omgeving, maar ook met producten uit het buitenland
 - Bont, vis, graan, textiel, zout, etc.
- Om deze **internationale** handel te bevorderen werkten handelssteden samen
- Een voorbeeld van zo'n verbond is de Hanze □ hierin werkten handelssteden uit Noord-Europa samen
 - Handelspartners betaalden geen tol aan elkaar en bestreden samen vijanden zoals piraten
- Ook de handel tussen Noord- en Zuid-Europa groeide in deze tijd
 - Brugge en Antwerpen waren het middelpunt van deze handel
 - Italianen brachten wijn, zuidvruchten (dadels), parfum, zijde en specerijen
 - Namen producten uit Noord-Europa mee naar Italië (hout, graan en laken)

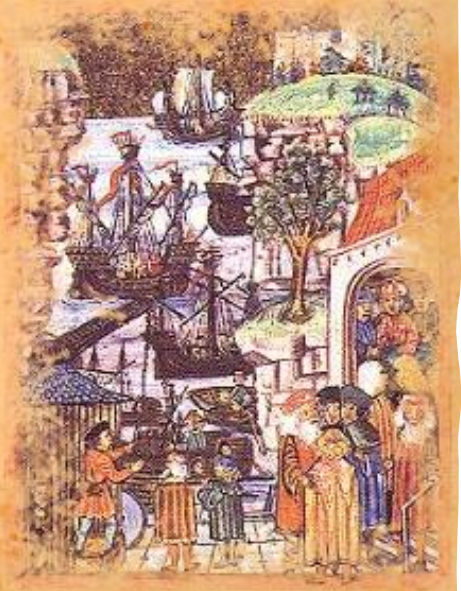
□ Filmpje

HANZE

Deze kaart geeft een overzicht van diverse grote en kleine Hanzesteden en de handelsroutes ter land en over zee. Ook zijn de vier Kontors aangegeven.

Legenda

- ▲ Kontor; één van de vier grote handelsposten.
- Hanzestad.
- - - (Scheepvaart) route.

Huiswerk

- Lezen §6.1
- Maken: 2, 3, 5, 7, 9, 13, 14

